

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljsko 34 Lir, za inozemstvo 56 Lir.
Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.
Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.
Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SLOVENE

Abbonamenti: Mese 18 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire.
C. C. P. Ljubljana 10.650 per gli abbonamenti 10.349 per le inserzioni.
Filiale: Novo mesto.

Vojno poročilo št. 867

Sijajni uspehi osnega letalstva

V včerajšnjih bojih je bilo sestreljenih 54 angleških letal: 20 so jih zbili italijanski lovci, 25 nemški, 9 pa protiletalsko topništvo

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:
Osno letalstvo je včeraj v intenzivnem delovanju doseglo na egiptovskem bojišču posebno sijajne uspehe. Močne skupine sovražnih bombnikov, ki so jih spremljali številni lovci in so se pripravljale za napad na naše postojanke, so bile prestrežene in napadene. V ponovnih srditih bojih so italijanski lovci sestrelili 20 letal, nemški lovci pa 25 letal; devet nadaljnjih letal je sestrelilo protiletalsko topništvo.
*
Streljanje angleških letalcev na z vsemi predpisanimi znaki označene italijanske sanitetne oddelke ter nečloveško povelje, da naj se pri Tobruku pobije vse vojaštvo, ki se bo nahajalo v zaklonišču B 1082, kakor tudi divjaški napadi na italijanske bolniške ladje ter na reševalna vodna letala so dejanja, ki so vzbudila zgražanje po vsem kulturnem svetu. Kadar se govori o teh angleških zločinih, ne gre za sporadične dogodke, ki bi jih zakrivil kak posameznik ali kaka skupina. Gre za točno predviden sistem in odgovornost za takšno surovo in divjaško početje, ki so ga zmogli zagrešiti le divji narodi, pada v celotni meri na angleško vodstvo. Za taka dejanja seveda ni nikakih olajševalnih okoliščin in ne opravičila. V angleški zgodovini so že znani podobni nečloveški nastopi proti Burom, proti Indijcem

in tudi proti Ircem. Zato je na taka početja pravičen odgovor rimskih krogov, ki pravijo, da tak sovražnik ne bo le premagan in zasvožen, marveč tudi zaničevan in kaznovan. Kadar kakšna vojska ne upošteva zakonov človečnosti, ni treba imeti do nje nikakih obzirov, marveč velja zanjo načelo oko za oko, zob za zob.

Vojne izgube v septembru

Rim, 10. okt. AS. Vrhovno poveljstvo Oboroženih sil poroča:
Izgube, ugotovljene v mesecu septembru in tiste, ki jih poprejšnji sezname ne vsebujejo in za katere so do 30. septembra prišle določene listine ter imena, so naslednje:
Vojska in milica:
Egipt: padlih 481, ranjenih 687, pogrešanih 3364;
Rusija: (12. seznam) padlih 1054, ranjenih 4121, pogrešanih 1909;
Balkan: padlih 231, ranjenih 364, pogrešanih 24;
Mornarica: padlih 58, ranjenih 200, pogrešanih 278;
Letalstvo: padlih 49, ranjenih 59, pogrešanih 57.
Seznam padlih so objavljali v posebnem včerajšnjem dodatku »Oborožena sila«.
Slavnim bojevnikom in njihovim rodbinam velja ganjena in nevenljiva hvaležnost domovine.

Ducejeva navodila za kolonialno delo v Afriki

Rim, 10. okt. AS. Duce je v spremstvu ministra za italijansko Afriko, Terruzija, sprejel predsednika Fašističnega Inštituta za italijansko Afriko, narodnega svetnika Amadea Fanija, ki mu je poročal o delovanju inštituta v teh zgodovinskih trenutkih in mu predložil v odobritev načrt za nove pobude v študiju in propagandi. Število članov znaša skupno 92.222 in se je v primeri z lanskim letom potrojilo. Pomnili so se tudi pokrajinski oddelki in številni pododdelki, ki obstojajo na sedežu vsake

ke province ter v drugih večjih središčih Afrike. Ta organizacija ima danes 33 predsednikov in 160 drugih voditeljev, ki so bili poklicani pod orožje, od katerih je 7 voditeljev padlo, 19 pa jih je bilo ranjenih in 6 odlikovanih. Inštitut izdaja tudi revijo »Africa italiana«, tednik »L'azione coloniale« ter ima dnevno poročevalsko službo »Le colonie« in izdaja tudi mnogo drugih del. Duce je izrazil svoje zadovoljstvo nad storjenim delom ter je dal navodila za delo v bodočnosti.

Amerika je plod Evrope

Dr. Dietrich ob 450 letnici odkritja Amerike

Berlin, 10. okt. AS. V spomin na 450 letnico odkritja Amerike je vodja nemškega tiska dr. Dietrich objavil zanimiv članek, v katerem pravi, da je Ameriko odkril 12. oktobra 1492 Italijan in da je evropski duh ustvaril tamkaj svet, ki eo ga imenovali novi svet. Narodi starega sveta so kolonizirali novi svet in mu dali evropsko civilizacijo. Vse, kar je postalo pozneje osnova ameriškega življenja, je prišlo iz Evrope. Ameriške države dolgujejo svoj duhovni razvoj Evropi. Evropa se je tudi udeležila s krvjo prostovoljcev bojev za svobodo ameriških držav in njeni pionirji so ustvarili njeno gospodarsko moč. V povračilo — piše dr. Dietrich — so evropski narodi dobili od Amerike le nehalnost in izdajstvo. Amerika je štiri stoletja uživala sadove evropskega duha in evropske kulture. Amerikanci, ki so postali plutokrati, so še enkrat izdali svojo lastno kri.

Danes govore o »veličini človeške duše«, toda kaj vedo o evropski duši? Kaj ve ameriška kultura o evropskih čudovitih palačah, spomenikih, o evropskem slikarstvu, kiparstvu, glasbi in o celi evropski kulturi. Evropa je dala svetu velike mislece in pesnike. Amerika nima niti enega tako velikega pisatelja. Kaj je torej takozvani ameriški idealizem? Imenuje se čoka kola, žvečilni gumi, konzerve v škaticah itd. Zato je prav, da se v spominu na 12. oktober, ko se proslavlja ime Kristofa Kolumba, spomnimo, da je takozvani novi svet odkril stari svet, ki je imel že svojo kulturo in 6000 let staro civilizacijo. Zato se danes po pravici evropska celina imenuje novi svet. Evropski narodi, obdarjeni z mladostnim duhom, so znali preroditi stari svet, ki bo napredoval na vseh poljih in v katerem bo življenje znova vzcvetelo in se zablesčalo.

Nova Evropa je pripravljena na zimo

Rim, 10. oktobra. AS. Tednik »Relazioni Internazionali« obravnava vojni položaj v bodoči zimi. Cetrtilj od začetka vojne se bo pojavil na bojiščih »general Zimac«, Tednik nadaljuje, da »general Zimac« v preteklosti nikdar ni mogel zadušiti prednosti, ki so si jih zagotovili narodi Osi in narodj Osi niso pozabili, da se bo prihodnje leto spet pojavil ter so se zato pripravili nanj ne samo na bojiščih, marveč tudi doma pri preskrbi civilnega prebivalstva z najrazličnejšimi potrebščinami. »Relazioni Internazionali« nato omenja, kako je moral nasprotni Wikie sporočiti pomanjkanje in nevarnosti, katerim bo izpostavljen prebivalstvo v Sovjetski Rusiji in kako je Stalin naglasil te skrbi navzlic naporom Londona

in Washingtona, ki bi rada zadušila neprijetni odmev Wikijevih izjav. Po pregledu vojnih dogodkov naštevajo »Relazioni Internazionali« med drugim, kako stoji »združenj narodj« pred kritičnimi dogodki, kar dokazujejo vojna poročila o nemški zmagi južno od Ladoškega jezera, pomnožen napadi osnih podmornic na sovražne ladje, veličasten uspeh podmornice »Barbarigo« in tretja velika pomorska bitka pri Salomonskih otokih. Zimska ostrina ne bo mogla spremeniti položaja »združenjih narodov«, nasprotno pa metodično in usodno razvijanje dogodkov zagotavlja zmago narodom nove Evrope.

Angleški parlament podpira strahovlado v Indiji

Berlin, 10. okt. AS. Berlinski tisk se bavi z uspehom volitev v spodnji zbornici glede indijske politike, kakršno zastopa angleška vlada in ki ima v Ameriju svojega naimočnejšega zagovornika. 260 glasov je odobrilo to politiko, 17 pa jih je bilo nasprotnih. To jasno dokazuje — poudarja list »Nachtausgabe« — kako zastopniki angleškega naroda podpirajo krvavo strahovlado v Indiji. List navaja izjave raznih govornikov v spodnji zbornici ter zaključuje, da bi prav te izjave morale biti narodnemu indijskemu kongresu in indijskemu gibanju za svobodo spodbuda, da bi z vsemi silami vztrajali v boju do zadnjega in se upirali krutemu angleškemu nasiliu.

Angleška križarka potopljena

Rim, 10. okt. AS. Angleško mornariško ministrstvo sporoča, da je bila potopljena angleška križarka »Coventry«, »Coventry« je imela 4290 ton. Zgrajena je bila leta 1938. V mirnem času je imela posadko 440 mož.

Nov podvig nemških podmornic

Potopljenih je bilo 22 ladij s 141.000 tonami — Nov uspeh v Kavkazu V Stalingradu govore topovi

Hitlerjev glavni stan, 10. oktobra. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje izredno poročilo:
Nemške podmornice so težko zadele angleško-ameriški pomorski promet pred Južno Afriko. Tik pred Kapstadtom so v nenadnem napadu potopile 12 trgovskih ladij s 74.000 tonami. Druge podmornice so potopile na zahodni afriški obali, pred angleško-ameriškim oporiščem Freetown, pred južno ameriško obalo, zalivu sv. Lovrenca in pri veliki nevhiti v severnem Atlantiku 10 ladij s 67.000 tonami. Med temi ladjami se je nahajala 15.000 tonska živilska ladja »Andaluzia Star«, ki je bila natovorjena z dragocenimi žvili, zlasti z zmrazjenim mesom in je bila namenjena v Anglijo. Tako so naše podmornice zopet na razsežnih bojiščih potopile 22 ladij s 141.000 tonami.

Hitlerjev glavni stan, 10. oktobra. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:
Na kavkaškem področju je bila na prelazu proti pristanišču Tuapse obkoljena močnejša sovražna skupina in pri tem je bilo zavzetih 47 postojank.
V boju za Stalingrad je topništvo potopilo dve sovražni topničarki na Volgi, eno pa težko poškodovalo. Napadalec čete so v mestu razstrelile neki nebotičnik. Skupine strmoglavcev so nadaljevale z napadi na sovražna odporna gnezda in na utrjene bloke hiš, skupine bojnih letal pa so nadajale z razbijanjem preskrbovalnih železnic in pristaniških naprav v področju spodnje Volge. Sovjetski razbremenilni napadi na severnem boku so ostali brezuspešni.

Na srednjem in severnem odseku vzhodnega bojišča so bili uspešno izvedeni lastni sunki.
Na visokem severu so nemška bojna letala preteklo noč napadala sovražna letališča v zalivu Kola.

V Severni Afriki je letalstvo napadlo motorizirane skupine, topovske postojanke in taborišča Angležev na srednjem odseku pri Alameinu, kakor tudi pristaniške naprave pri Aleksandriji. Spremljevalna nemška lovka letala so v letalskih bojih brez lastnih izgub sestrelila 6 angleških letal. Pri napadih močnega mešanega letalskega krdele na osna letališča so Angleži izgubili pri skupni obrambi nemških in italijanskih lovcev ter protiletalskega topništva 48 bombnikov in lovcev. V teh bojih je bilo izgubljeno le eno lastno lovsko letalo, pri čemer se je letalec rešil s padalom.

Pri dnevnih napadih mešanih sovražnih letalskih skupin na severno francosko in belgijsko področje so se razvili hudi letalski boji, v katerih je bilo sestreljeno večje število večmotornih bombnikov, med njimi tudi nekaj ameriških, pri izgubi enega lastnega letala. Francosko civilno prebivalstvo je imelo mrtve in ranjene. Z razdiralnimi bombami povzročena stvarna škoda je majhna.

Na južni angleški obali so nemška lahka bojna letala v dnevnih napadih potopila 6 angleških izkrevalnih čolnov, dva pa težko poškodovala.

Berlin, 10. okt. AS. Iz vojaškega vira se je zvedelo, da je včeraj zjutraj angleško letalstvo z mnogimi štirimotorniki v spremstvu zelo mnogih lovcev izvedlo napad na obalo severne Francije in Belgije. Sovražni bombniki, med katerimi so bila tudi ameriška letala, so iz velike višine in pod zaščito debele megle prileteli od zahoda nad obalo. Takoj je nastopilo nemško protiletalsko topništvo in letalstvo. Sovražni bombniki tako niso mogli zadeti predvidenih vojaških ciljev. Nemški lovci so pomagali obrambi na kopnem in so v smelih napadih zapletli v boj krdele angleških lovcev. Po dosedanjih poročilih je bilo v silovitih zračnih bojih zbitih nekaj štirimotornih bombnikov, med njimi tudi nekaj »letečih trdnjav«. Škoda, ki so jo povzročile spuščene bombe, se niti od daleč ne more primerjati s škodo, ki jo je imelo angleško letalstvo pri tem napadu. Večina bomb je zadela stanovanjske hiše po majhnih krajih in francosko ter belgijsko prebivalstvo je imelo nekaj mrtvih in ranjenih.

Berlin, 10. okt. AS. Iz vojaškega vira so se izvedele nekatere podrobnosti o veliki bitki jugozahodno od Ilmenskega jezera, o kateri poroča včerajšnje vojno poročilo. Napad se je začel dne 27. septembra na področju, ki je bilo za boljševiško obrambo zelo pripravno, ker je polno močvirij, rek, gozdov, je neprehodno, ima mnogo oklep-

nih trdnjav, ovir vseh vrst in minskih polj. Po siloviti bitki, ki so jo morali izvesti Nemci istočasno proti sovražniku kakor tudi proti neugodnim razmeram, se je s pomočjo letalstva posrečilo zadušiti obupen boljševiški odpor ter na široko prodreti v sovražnikovo področje. V 24 urah je bilo zavzetih 100 sovražnih utrjenih postojank. Premagani boljševiki so skušali v utrdbah ob rekah in v vaseh organizirati odpor, toda morali so se umikati ped za pedjo. Hitro so bili napravljeni mostovi čez reke. Boljševiki so dobivali novg rezerve, ki so jih metali v borbo, toda nemški topovi in letala so premagali tudi to obrambo, dokler niso bile sovražne sile popolnoma uničene.

100 dni ofenzive na vzhodu

Trieste, 10. oktobra. AS. »Il Piccolo di Trieste« objavlja naslednje o uspehih nemških in zavezniških armad na stoti dan druge velike ofenzive na vzhodu: Na današnji stoti dan od začetka druge velike ofenzive na vzhodnem bojišču pišejo nemški dnevniki, da je še prezgodaj sestaviti pregled o poletnih bojih, toda doslej se da že ugotoviti, da je vrhovno poveljstvo popolnoma zadovoljno z doseženimi uspehi in z nastalim položajem. Omenjajo se posebej naslednja tri dejstva:

1. Sovjetski napadi na srednjem in severnem odseku vzhodnega bojišča skozi vso pomlad in vse poletje niso imeli nikakega uspeha. Če že niso čisto prenehali, so vsaj izgubili na udarnosti. Boljševiki po krvavih izgubah očitno niso hoteli poslati novih divizij iz bojišč pri Stalingradu in v Kavkazu in ne morejo več izvesti velike ofenzive.

2. Na odseku pri Stalingradu je nemški manever rodil uspehe, ki jih je hotelo vrhovno poveljstvo, to je zaprtje velike rečne žile — Volge. Taktično je bitka za Stalingrad končana. Zdaj je — pišejo nemški listi — glavno bojišče pri Terku.

3. Pripominja se, da je tudi na drugih odsekih izven Stalingrada in Kavkaza pobuda spet prišla v nemške in zavezniške čete, kar je pokazala dvojna zmaga pri Ilmanskem jezeru.

Ameriške grožnje

Berlin, 10. okt. AS. Diplomatska in politična korespondenca komentira zadnji govor Summerja Wellesa na severnoameriški trgovinski konferenci in piše, da izjava Rooseveltove desne roke meče jasno luč za kulise severnoameriškega imperializma. Summer Welles je posebno pohvalil tiste države latinske Amerike, ki so se pokorile Rooseveltovim zahtevam ter se vrgle v vojno. Mnogo umernejša in hladnejša je bila pohvala tistih republik, ki so samo prekinile diplomatske odnose s silami Osi. Besede, ki so letale na Cile in Argentino, ki sta doslej imeli moč in pogum upirati se nasilniški volji Washingtona, so bile nasilne in grozeče. Summer Welles je celo hinavsko namigaval, da sta ti državi, ki sta ohranili diplomatske odnose z državama Osi, izdali skupno stvar in da je njuno zadržanje podobno tistemu, ki prijatelja v hrbet zabode. Članek v diplomatsko-politični korespondenci se končuje z vprašanjem, kakšen odmev bi nastal v severnoameriški javnosti, če bi sile Osi izvajale podobno nasileto nad obtoženimi nevtralnimi državami v Evropi.

Marionetska vlada v Iraku

Rim, 10. okt. AS. Nova iraška vlada, ki jo je sestavil London, je tipična marionetska vlada. Nurri ed Said, ki je novi ministrski predsednik, je znan kot velik angleško-ameriški priganjač in najzasovraženejši človek v Iraku, ki je prodal svojo domovino tujcu. Ker Angleži niso mogli najti nobenega pravega politika, eo se morali zadovoljiti z njegovo osebo in z nekaterimi drugimi figurami tretjega reda, ki nimajo nikakega političnega in verskega ugleda in nikakega vpliva na ljudstvo. V iraškem nacionalnem pogledu je Nurri Saidova vlada pravi izrodek.

Razgovori s slovenskim ljudstvom:

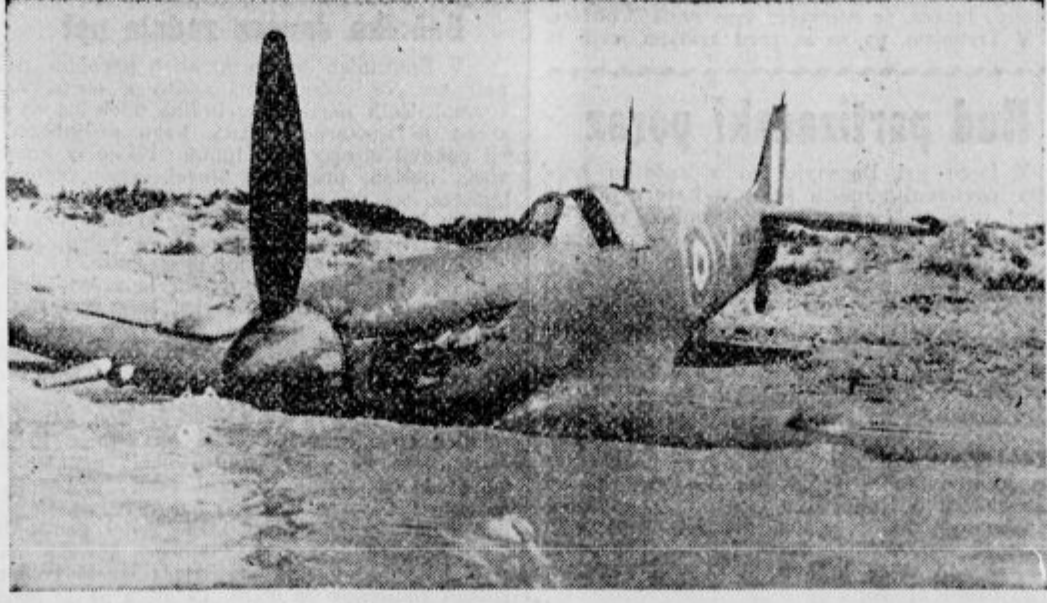
Tudi žene

Casnikar g. Alessandro Nicotera je imel snoti po radiu Ljubljana naslednje predavanje:

Kakšno naj bo poslanstvo žene po mišljenju boljševikov, nas niti najmanj ne zanima. Dovolj je, ako omenimo, da so slovenske žene ne kakor izjemni primeri močnejših, vendar pa v nekoliko znatnem številu živele življenje banditov ter se udeleževale njihovih akcij, kar se nam zdi, da je eden izmed nadaljnjih vznemirjujočih simptomov, zaradi katerih smo silno iznenadeni nad nagnjenj izvestnega dela tega ljudstva. Z vsemi pojasnili, tudi verjetnimi o čudnih in pretiranih pojavih in z vsem trdom, ki smo si ga dali, da bi razumeli te pojave, jih pri najboljši volji ne moremo razumeti, kadar so združeni s čini divjosti ter po divjaštvu prekašajo drug drugega, dasi n. pr. lahko dopuščamo, da kaka ženska sledi razbojniku iz čisto čustvenih nagibov.

Bolj ali manj vsi poznamo žensko duševnost. Dasi pravimo, da je nikoli ne moremo popolnoma spoznati, vendar je treba včasih ugotoviti, da ni vse samo parlem in sijaj, kakor bi nam hoteli predstaviti pesniki. Vsekakor je gotovo to, kar nam pravijo fiziologi in prirodoslovci in česar nas uči naše izkustvo, da jih spoznamo skoro do popolnosti kot delikatne in šibke v njih ženskosti, kar je ravno ena izmed največjih, najglobljih, najlepših in najnedolocenejših tajnosti človeškega življenja.

Zdaj pa je vidimo v moški obleki, s puško preko rame, kar bi bilo vsekakor komaj bizarnost (Nadaljevanje na 2. strani.)



Angleško lovsko letalo, katero je zbil na tla italijanski lovec nad Raguso.

Velik uspeh štiriodstotnega posojila

Minister za finance in guverner Banco d'Italia, ki je predsednik konzorcija za prodajo 4% devetletnih bonov s premijami, ki zapadejo v plačilo dne 15. septembra 1951, sta sporočila Duceju, da je skupna vsota podpisov dosegla 24 milijard 958.075.000 lir. To pomeni v primeri s podpisom 5% bonov, ki so bili izdani dne 15. februarja letoš, da je bilo zdaj podpisanih več za 452 milijonov 903.000 lir, v primeri s podpisom bonov, ki so bili izdani dne 15. septembra lani, je bilo zdaj podpisanih 4.727.909.000 lir več in v primeri s podpisom za posojilo, izdano dne 15. februarja 1941, je bilo podpisanih zdaj 6.039.350.000 lir.

Kot pri prejšnjih podpisovanjih je uspeh operacije pripisovati popolnemu sodelovanju varčevalcev vseh vrst. K uspehu so pripomogli v obilni meri tudi Libija, italijanska posestva v egejskem morju in nove pripojene pokrajine.

Kot znano je bil dne 5. oktobra zaključen rok za podpisovanje novih 4% devetletnih premijskih bonov, ki zapadejo dokončno v plačilo dne 15. septembra 1951. Z ozirom na sedanje stanje kapitalnega trga in trdne volje italijanskih varčevalcev dati na razpolago državi vsa potrebna denarna sredstva za nadaljnje financiranje vojne, je bilo pričakovati, da bo posojilo dalo velike zneske, kar se je v resnici zgodilo. Italijanski varčevalci vseh panog so se obilno odzvali vabilu za vpis, kot to poudarja tudi samo uradno poročilo in s tem izreka priznanje številnim velikim in malim varčevalcem za razumevanje državnih potreb.

Sami rezultati posojila kažejo, da je bilo kljub zmanjšani obrestni mere zdaj v jeseni podpisano za skoraj pol milijarde lir več kot je

bilo podpisano v mesecu februarju tekočega leta, kar je spet nov dokaz privrženosti italijanskih varčevalcev vseh vrst do naložb v državne papirje, kar je pa tudi dokaz zaupanja vseh slojev naroda v državo in njene papirje.

Posojilo samo je zanimivo tudi s čisto finančnega vidika. Uspeh kaže, kako močan je italijanski kapitalni trg, ki radevolje daje državi na razpolago znatna sredstva za kritje njenih potreb. Vsota skoraj 50 milijard lir, ki je bila podpisana v dveh emisijah, spomladi in jeseni, je značilno velika in nima primere tudi v mnogih drugih državah, ki so mogoče kapitalno celo močnejše kot Italija, ki je, kot znano, predvsem država malega, toda delovnega in varčnega človeka. 50 milijard lir letno pomeni veliko vsoto za dr-

Italijan Krištof Kolumb je pred 450 leti odkril Ameriko

Admiral Krištof Kolumb, s pravim imenom: Cristoforo Colombo, se je kot sin preproste suknarja rodil 1. 1456 v Genovi, kjer stoji tudi krasen spomenik njemu v čast. V italijanskih šolah in na univerzi v Paviji se je učil matematične vede in je že zgodaj spoznal tuje dežele na vožnjah v Anglijo in na zahodno obalo Afrike. Vstopil je v portugalsko službo, vendar ni bil tu pridobil tistega praktičnega znanja, ki ga je kasneje tako potreboval. Polagoma je doživel v njem smeli načrt: da pojadra na Zahod in tako dospe na Vzhod!

S tem držnim načrtom v mislih in v proučevanju zemljevidov in knjig je čakal sedem dolgih let, dokler ni dobil potrebnih ladij in sredstev, da je mogel odpluti v neznane dalje. V sedmih dneh je malo brodovje priplulo na Kanarske otoke in od tod milje in milje dalje. Ves čas vožnje Kolumb ni izgubil upanja in je na vse načine pregovarjal pomorščake, da so vztrajali in zapali svojemu voditelju. Kolumbov sin je po smrti svojega velikega očeta dokazal, da ni bilo na ladjah nikoli nobenega upora, kot so v zgodovinskih spisih tolilokrat zmožni omenjeni.

Vpravl danes, 11. oktobra, je minilo 450 let, ko so se po Kolumbovi naporni in dolgotrajni vožnji s tremi jadrnicami, s »Pinto«, »Nino« in »Santa Marijo«, pojavili prvi znaki bližine kopne zemlje. S »Pinto« so pomorščaki prestregli okrašeno palico in suhozemsko rastlino. Mornarji z »Nino« so potegnili iz morja vejo z rdečimi jagodami — in posadka se je globoko oddahnila. Bilo je 11. oktobra krog desetih zvečer, ko je Kolumb nenadoma zapazil, kako se je v dalji nekaj zaiskrilo. Ladj se plula naglo dalje in ob dveh ponoči je posadka kriknila: »Zemlja!« in top je zagrmel z ladje.

Ko se je posvetilo jutranje sonce, so se iz-

žavne finance, ki bodo zaradi tega rezultata v stanju premagati vse težave inflacionističnega značaja. S podpisom posojila so se italijanski varčevalci najboljšo odzvali za sodelovanje pri ukrepih, ki bodo preprečili inflacijo, ki bi šla v škodo vsega naroda. Odliv teh vsot v državno blagajno bo rodil ugodne posledice za celotno finančno politiko, kar naravno prihaja končno v korist tudi milijonom vlagateljev.

Končno moramo poudariti še zadnji stavek uradnega sporočila, ki pravi, da so v obilni meri sodelovali pri vpisu tudi Libija, italijanska posestva v Egejskem morju ter nove priključene pokrajine. S tem je dano priznanje tudi varčevalcem iz teh krajev, da so sodelovali pri vpisu posojila in po svojih močeh pripomogli k uspehu, ki je v celoti nov dokaz zavednosti ljudstva, da mora pomagati državi v njenih finančnih naporih, da bi dosegla najvišji cilj, to je zmago.

kralji na zeleni obali. Krištof Kolumb je v spremstvu obeh kapitanov ostalih dveh ladij, z zastavo in križem v rokah, slovesno zavzel novo zemljo — novi svet. V zahvalo Bogu za srečno uspešno vožnjo, je pokleknil na novi svet in zasadi križ v zemljo. Otoku je dal ime San Salvador, to je Odršenik. Ker je bil trdno prepričan, da je priplul v Vzhodno Azijo, je prebivalce, ki so osuplo prihitali na breg gledat bele ljudi, imenoval »Indios« — Indijce. Tudi otoka Kuba in Haiti je Kolumb še zavzel na tej prvi vožnji. Na drugi svoji vožnji je odkril Puerto Rico in Jamaico, a na tretji obalo Južne Amerike. S te poti se je zaradi nesramnih spletk cele množice nevoščljivcev vrnil vklenjen. Njegova četrt in poslednja vožnja (1502—1504) pa ga je povedla na bregove Srednje Amerike.

Zaradi mnogih, naravnost nečloveških težkoč na teh štirih potovanjih in zaradi velike nevarnosti, ki jo je moral v dno duše tolikanj občutiti, je veliki Krištof Kolumb bolj in bolj slabel in je skoraj pozabljen umrl dne 21. maja leta 1506 v Valladolidu. Dno svoje smrti je bil trdno prepričan, da je odkril vzhodno obalo Azije. Toda Amerigo Vespucci, tudi Italijan, ki je bil rojen v Firenzi in je spremljal Kolumba na njegovi tretji vožnji in je preiskal obalo severne Južne Amerike, je prvi spoznal, da je novi svet tudi poseben del zemlje, ki so ga iz njegovih potopisnih knjig polagoma spoznavali po vsem svetu. In slednjič je dobil novi svet ime po njem, po Italijanu: Amerika.

Kako je v teh dneh bridka ironija dejstvo, da je Amerika, ki jo je odkril Italijan in jo je proučil in ji dal ime Italijan, tolikanj sovražno nadahnjena vprav proti domovini teh velikih mož, očetov ameriške domovine!

Žrtve komunističnega ubijanja na deželi

V nedeljo, dne 4. oktobra 1942 je vaška straža iz okolice Grosupljega odkrila v gozdu v bližini Kriške vasi, grob 26 letnega Rosija Ludvika iz Velikega Mlačevega ter 30 letne Zofije Globokarjeve iz Zalne; oba sta žrtvi komunističnih tolp. Odpeljali so ju že 14. junija v neznan smer, ne da bi povedali zakaj. Preden so ju ubili, so ju morali na nečloveški način mučiti, kakor se je še sedaj videlo na njihovih truplih. Obi sta bila pokopana ali bolje vržena v isto jamo, ki sta si jo morala sama skopati. Trupla so našli skoraj popol-

noma naga, a še precej dobro ohranjena in so jih sedaj prepeljali na domača pokopališča, kjer so ju ob številni udeležbi domačinov pokopali. Obi sta bila vedno dobra in zgladna in ker nista marala sodelovati s komunisti, sta morala žrtvovati svoje življenje.

Iz Kočevja prav tako poročajo o nasilni smrti Pečnika Stefana iz Cvišlerjev, ki so ga ubili komunisti dne 3. junija ter Franca Pečine, ki so ga komunisti umorili dne 13. junija tega leta. Naj počivajo v miru!



Žrtve komunističnega ubijanja: Zofija Globokar iz Zalne, Rosi Ludvik iz Vel. Mlačevega ter Pečnik Stefan in Franc Pečina, oba iz Cvišlerjev pri Kočevju.

Samomori med partizanskimi voditelji se nadaljujejo

Drug za drugim padajo kolovodje komunizma v roke maščevalne pravice

Ljubljana, 10. oktobra. Iz Mokronoga smo dobili sporočilo, da si je v trebelških gozdovih — ravno tam kjer je maja meseca poklal nesrečno Zavodnikovo družino iz Bistrice pri St. Rupertu, vzel življenje — znani partizanski krivnik in strah Mirenske doline — France Jerič, posestnik in gostilničar v Mokronogu. Ko je videl, da so mu vaše straže za petami in da ne bo ušel zaslužnemu plačilu, je z revolverjem ustrelil ženo, ki je bila z njim v gozdu, nato se sebe. Malo prej, je tudi v teh gozdovih padel in položil obračun svojega življenja glavni krivec Zavodnikove tragedije, France Avsec, veleposesnik in gostilničar na Bistri, ki je duhovni zasnovatelj Zavodnikovega umora. Ko je bil v St. Rupertu pogreb te nesrečne družine, ki je prva v Mirenski dolini padla kot žrtev komunistične zablode in strasti, je bil Avsec tisti, ki je grozil s požigi in smrtjo vsem, kateri se bodo pogreba udeležili. In res, še isti večer smo imeli 3 požare. V Trebnjem, pa so se pred kratkim javili in

z vsem orožjem predali, trije part. voditelji in krivniki, bratje Gačnik iz Trzišča ter politični komisar Karol Catar od istotam, ki imajo tudi na vesti številne umore in rope v Mirenski dolini. Oblast je že dala postreliti številne komunistične voditelje in priganjace, katere so izdali lastni »stvarišči« misleč, da si bodo s tem sami rešili življenje. Našli bomo le glavna imena, imena tistih, ki so krivi toliko in toliko nesrečnih žrtvi in prežgodnjih grobov: Alojz Kunsteč, čevljar na Mirni; Artur Jakopin in Rafael Golob, posestnika v Gorenji vasi, občina Mirna; France Smrke, posestniški sin iz Drage pri St. Rupertu; Franc Bevc, šofer, Bistrica pri St. Rupertu; Alojz Udovč, posestnik na Malkovcu pri Trzišču. — Tudi ostali, katerih še ni doletela roka pravice, ne bodo ušli in pridejo prej ali slej na vrsto.

Babnika Janeza zadnja pot

V Dobrunjah so večeraj ob 3 popoldne pokopali ženske ostanke Babnikovega očeta, žrtev komunističnih partizanov. Obilna udeležba na pogrebu je zgornjo pričala, kako priljubljen je bil pokojni strojar med ljudmi. Bil je iz kmečke hiše, pošten, pravi slovenskega poštenega ljudstva, ki se je dvignilo proti komunističnim tolpom in se pridružil borem, ki hočejo za vedno zbrisati s slovenske zemlje — komunizem. Padel je pod krogami iz strojnice, ki je zaregljala slednjo zameno pesem iz zasede, kakor so pač komunisti vajeni borbe. Iz zasede streljajo, iz zasede ubijajo, toda naj vedo, da njihov teror ne more udušiti ogorčenja in neustrašnosti našega ljudstva, ki je vstalo in se bori proti uničevalcem.

Babnik zapušča užalosteno družino, kateri izrekamo ob izgubi naše globoko sožalje. Babnik Janez nam bo ostal vsem simbol neuklonljive volje in vztrajnosti v borbi proti uničevalcem našega ljudstva, morilec pa naj vedo, da stoji za tem delovnim človekom, ki je padel pod njihovimi krogami, ljudstvo, delovno kmečko ljudstvo, ki se je pustilo pestiti plačancem komunističnih voditeljev do mere. Ta mera pa je polna!

Kukoviču Kazim. na grob

Kadar pade v gozdu posekan hrast, zaječi od silnega padca vsa njegova okolica in gozd ni več tisto, kar je bil prej. Pa ne bi zaječali mi za Teboj, dragi Kazimir, ko si tako nenadno padel, ti morda duševno in telesno eden najbolj krepkih med nami, gotovo pa eden najbolj vztrajnih mož, kar jih je dal naš rod, ki je s Teboj delil leta učenja, leta mladostnih borb, mladih iskanj in mladega iskrenega navdušenja za vse, kar je dobro, zdravo in lepo, kar je verno.

Tako poln si bil vsega zdravja, onega, ki je najbolj všeč vsakemu poštenjaku, namreč notranjega zdravja, čvrste volje po dejanju, po rasti in delu.

Še ko si bil dijak v Mariboru, smo vedeli za Te kot enega najboljših med nami, ko pa si prišel v Ljubljano in si pričel študirati pravo, si bil takoj v prvih vrstah naše akademske mladine. Z zgledom in z vnmom si nas navduševal; kljub temu, da si marljivo študiral in nisi po nemarnem zapravljal časa, si vedno našel dovolj prilike, da si se pokazal povsod, kjer bi Te sicer pogrešali. Nisi hotel biti govornik, učen debater in spretet pretvarjalec besed, Tebi se je besedičenje upiralo, če pa si se oglašal k besedi, si vedno zadel žebelj na glavo: »Tako bomo napravili si dejal in vedeli smo, da se bo tako tudi zgodilo, kakor si rekel. Ne moč besedi, moč dejanja si bil med nami.

S kako žarečimi očmi si nam pozneje, ko smo se porazgubili z univerze v življenje, trdo in radosti skupi deleče, pripovedoval o svoji družinski srečeli, o svoji gospe in o svojem sinčku in zopet smo Te razumeli, saj smo gledali v Tvojo otroško čisto dušo, pa si bil že vendar mož, ki je dosegel vrhunec moške dobe, polnih 35 let!

In pozneje, ko si v Mariboru in v Ljubljani zavzemal važno in odgovorno mesto, s kakšno ljubeznivostjo si vedno ustregel, če si le mogel, prošnjam strank in vseh, ki so se v tej ali oni uradni zadevi obrnili nate! Koliko gorja, koliko bolečin si pomagal olajšati, ker si bil tudi na svojem, ostrost in strogost zahtevajočem mestu, vedno človek s srcem! Ali si pred smrtjo pozabil, tedaj, ko si padel od roke zločinca, ali si se vsaj za hip spomnil, kako človeški si bil v svojem uradnem delu.

Ah, ne, nikoli nisi zahteval trohice hvalečnosti, čeprav si delil samo dobroto in vemo, da je bila Tvoja zadnja misel nanje: »Naj jim bo odpustilo!«

Toda ne, spomin na Te nam ne dopušča, da bi jim odpustili še mi s popuščanjem! Saj sam ne bi hotel, da bi bili amerikavi in jokavi, ko si padel Ti! Prav zaradi Tvojega svetlega vzora, zaradi Tebe, ki Te je bila kljub Tvoji mehki duši, v stvarnem življenju sama borbenost, bomo borbeni tudi mi, dokler ne bodo za vedno onemogočeni tak-ki zločini, kakor se jih je eden izvršil prav nad Teboj! Ne, ne bomo Te pozabili, dragi Kazimir, nikoli!

Tvoji prijatelji.

V Žužemberku so partizani umorili občinskega tajnika Jeniča, gostilničarja Finka in njegovo ženo Pavlo ter še tri druge osebe. Vdrli so tudi v cerkveno grobnico in premetavali krste in kosti. Med voditelji te tolpe so bili Kocbek, dr. Brilej Jože in Brejc. Ali so ti bivši »krščanski« socialisti komunisti ali niso? Sodite po delih, tisti, ki še delate razlike in najdete za vsakogar zagovore!

Zidar, u Hočevar, u Francu v spomin

Bil si tih in skromen. Ves si gorel za delo in družino. Bil si naravnost nerazumljivo delaven, čeprav si prejemal revno plačo državnega služitelja. Pa še s to neznanostjo plačo si si pred 12 leti ob poroki kupil hišico in jo te dni izplačal. Upati je bilo, da boš lažje shajal, ko bo cela plača ostala doma. A ti nisi mislil nase, ampak poslal otroka v gimnazijo. — Tvoje mlado življenje je 3. oktobra ugasnilo, ko si še toliko obetal bodisi kot strokovni delavec bodisi kot borec proti »komunizmu.

Sodba vseh znancev je: Hočevar je bil poštenjak do kraja. Tebi je bilo vedno vedno belo in črno vedno črno, pa naj je bilo komu všeč ali ne. Ko so te silili v OF, si odgovoril: »Ne!« Ko je agitator še vprašal: »Ali se res ne daš spreobrniti?« si odgovoril: »Mene tudi krogla ne spreobrne.« Ko so se začeli množiti zločini OF, si jih začel javno obsojati, čeprav si bil tih značaj. Stal si vedno izven organizacij. Vendar si menil, da je v protikomunistični borbi mesto zate. Pomagal si z največjo požrtvovalnostjo pri njenem delu. Ko si pomagal neki kraj očistiti komunizma, ti je odvrnil starček: »Zdaj bomo spet lahko mirno spali, kar že tri mesece nismo mogli.« To priznanje ti je bilo v otroško veselje. Šel si v borbo, čeprav si vedel, da boš morda v njej moral žrtvovati življenje. Bog, ki ima za svoje lepše plačilo, kot ga nudi zemlja, je dopustil to žrtev.

GOSPODARSTVO

Dovoljenja za uvoz in izvoz blaga. Tvrške, ki so vložile prošnje za uvoz odnosno izvoz, se pozivajo, da v pisarni Pokrajinskega sveta korporacij, soba št. 25-11 prevzamejo med uradnimi urami od 9.—13. in od 16.—19. ure uvozna oziroma izvozna dovoljenja.

Izključna prodaja tipiziranih proizvodov. Medministrski odbor za v istosmerjenje je izdal navodila o ustanovitvi trgovin, ki bodo prodajale izključno tipizirano blago. V vsakem glavnem mestu pokrajine, ki ima nad 100.000 prebivalcev, bo ustanovljena taka trgovina. Tozadevne prošnje bodo upoštevane samo pri tvrdkah, ki se bodo odpovedale prodaji netipiziranih proizvodov in bodo te proizvode oddale drugi tvrdki, ki ima sedež v istem mestu. Dovoljena pa bo prodaja tipiziranih proizvodov tvrdkam, ki bodo svoje poslovanje delile v dva ločena oddelka, eden bo za tipizirano, drugi pa za netipizirano blago. Prednostno pravico bodo imele tvrdke, ki imaj več obratovalnic v mestu in veleblagovnicah, ki bodo imele za to posebne oddelke, po možnosti ločeno po nadstropjih.

Polzvedba

Čeren Marjana, roj Klemen, stara 82 let, suha, srednje postave, z delovno temno obleko, je izginila v sredo zjutraj. Izsleditelj dobi nagrado 1000 lir. Javiti v Savlje 12

Vanderbildt — ali pot od 100 dolarjev do 105 milijonov dolarjev

Leta 1811 je 17 letni sin revnega nizozemskega izseljenca z imenom Kornelij Vanderbildt, prosil svoje starše, naj bi mu posodili 100 dolarjev, da bi se osamosvojil. Pametna in odločna mati se je dečku smejala, vendar mu je izročila denar. — Kornelij si je s tem denarjem najel kos zemlje in jo obdeloval. Pridelek je prevažal s staro ribiško barko sproti na trg New Yorka, ki je imelo takrat šele 80 tisoč prebivalcev.

Sreča brez primere. — Leta 1812 so na dunajskem kongresu sklenili uničiti Napoleona in so mu napovedali vojno. Kornelij je postal kar čez noč potrebitin. Ko mu je bilo 19 let, se je priženil v premožno hišo. Nabavil si je jadrnico. Čez 10 let je imel že 4 parnike, kar je pomenilo za tiste čase velikanski napredek. Kmalu nato je zgradil od svojega posestva do New Yorka majhno železnico. Ker se je sijajno obnesla, je zgradil še eno, in sicer od New Yorka do Chicaga.

V knjigi »Življenje Vanderbildta« opisuje Wayne Andrew, kako se je večalo Vanderbildtovo bogastvo od njegovega 17. leta (od l. 1811 dalje).

Od 100 izposojenih dolarjev je premoženje naraslo do njegovega 23. leta (1817) na 9000 dolarjev lastnega premoženja, ki se je množilo na prečuden način. Ko je bil Vanderbildt star 35 let (1829), je imel že 30 tisoč dolarjev. S 40. leti (1834) že 500 tisoč dolarjev; z 49. leti (1843) 1.250.000; z 59. leti (1853) 2.750.000 dolarjev. Ko mu je bilo 70 let (1864), je imel 40 milijonov dolarjev in s 83. leti (1877), pa 105 milijonov dolarjev čistega premoženja.

Kaj so te vsote pomenile pred 100 leti, si lahko mislimo. Ko je Kornelij Vanderbildt leta 1877 umrl, je zapustil svojemu sinu Viljemu Henriku Vanderbildtu premoženje 1 milijarde dolarjev! Ta sin je bil po značaju jako podoben svoji očetni in je znal to premoženje dobro upravljaliti in množiti. Leta 1886 je naraslo njegovo premoženje na 200 milijonov. Proti koncu stoletja je Vanderbildt III. s pametnim gospodarstvom dvignil to nezasišano vsoto še za pol milijarde dolarjev.

Kako se je Vanderbildtovo bogastvo večalo dalje, ni podatkov. Poleg Vanderbildta so se pojavili potem še ameriški bogataši — Morgan, Rockefeller in drugi.

Uspeh za vsako ceno. — Da si človek pridobi tolikšno bogastvo, ne zadošča le tako zvana sreča, ampak je potrebna tudi posebna sposobnost, da človek zgrabi srečo o pravem času. Kornelij je zaslužil svojih 9000 dolarjev v času, ko je trajala vojna. Svoj drugi veliki skok pa je napravil v svojem 59. letu ob času vojne za evobodo Amerike, ko so umirali številni Američani in je bilo uničenega veliko njihovega premoženja, medtem pa so drugi srečnejši in epretnjeji in brezvestnejši obogateli.

V takih razvrzanih časih je obogatel Kornelij I. Seveda je bil zmoten, dalekoviden in do skrajnosti — brezsrčen. Svoje veliko premoženje je naložil v ladje in parnike, ki je bil njih kapitan skozi dvajset let. Leta 1848, ko je zajel Ameriko vročinski val iskanja zlata, je Kornelij I. izkoristil priliko in gradil železnice v kraje, kjer so iskali zlato.

V tem času je bil pravo vojno z drugimi družbami, ki so tudi gradile železnice. V teh časih je bilo pravo veselje potovati po Združenih am. državah, zakaj Vanderbildt je znižal cene vožnje do najnižje tarife. Na ta način je potokel vse svoje tekmece. Potem je dobil koncesijo za izkoriščanje nekega važnega prekopa. Ameriški velepodjetniki so bili zelo presenečeni, ko so videli, kako jih prehiteva Vanderbildt na vseh področjih.

Hoangho — reka smrti

Iz Čunkinga poročajo, da je utonilo 3000 Kitajcev in da jih je 30.000 brez strehe, ker je Hoangho — Rumena reka, epet prestopila bregove. Ker so poljski pridelek uničeni, grozi lakota. Škode je več sto milijonov lir.

Za glasbo vneta — krastača

To je pač čudno, kaj ne, da bi bila krastača vneta za glasbo! In vendar živi taka krastača v nekem kraju. Vsak večer, ko se oglašajo zvoki klavirja v sobi ob vrtu, se pojavi krastača na pragu, dvigne glavo in posluša. Ko se pokrov klavirja zapre, pa krastača nagne glavo in izgine na vrt. Tega pa še niso dognali, katere vrste glasba ji je najbolj všeč. Mogoče bodo odkrili tudi to.

Križanka št. 56

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20				21				22				23					24	
25				26				27				28					29	
30		31		32		33		34		35		36		37		38		39
40	41		42		43		44		45		46		47		48		49	
50				51				52				53				54		
55				56				57				58				59		

Vodoravno: 1. poljski pridelek, 4. žive vabi, mrtve pokopava, 8. bližnji sorodnik, 12. prepri, nosloga, 16. vrsta padavine, 20. domača žival, 21. ruski vladar v X. stoletju, 22. plin, 23. svetopisemska oseba, 24. nemški vladar v X. stoletju, 25. abesinski poglavar, 26. starogrški bog vojske, 27. pristanšče ob izlivu Marice, 28. znamenita obravnava v leposlovnih oblikah, 29. vrsta žita, 30. utežna enota, 32. lepotni grm, 34. metla jo pomete, 36. slovenski književnik (Dogodek v mestu Gogi), 38. kmečko orodje, 40. drevesna skorja, 42. srednjeazijska država, 44. prvotni prebivalec Balkanskega polotoka, 46. plemenito drevo, 48. gorstvo v Rusiji, 50. državnica v Zadnji Indiji, 51. kijevski knez v X. stoletju, 52. svetopisemska oseba, 53. mohamedanski bog, 54. tuja beseda za razdobje, 55. velika lesena posoda, 56. starorimski dostojanstvenik, 57. slovenski cerkveni pravnik, 58. tuja beseda za polet, tudi ime športnega društva, 59. pokrajina, sultanat v Arabiji.

Navpično: 1. gozdno drevo, 2. poljski plevel, 3. hudi duh, 4. vrsta denarja, 5. studenec, 6. rob, kot, 7. del obraza, 8. vzpetina, hrib, reber, 9. reka v Nemčiji, 10. najmanjši del snovi, 11. kratica za rusko poročevalsko družbo, 12. vrsta gliv, 13. del obleke, 14. pripadnik izumrlega naroda, 15. koroški ples, 16. Slomškov rojstni kraj, 17. naslov Tur-

Da bi dobili tudi oni tu in tam kakšno koncesijo, so mu plačevali na leto tudi do 600 tisoč dolarjev. Vse te okoliščine so pospeševale njegove uspehe.

Seveda je imel Vanderbildt pri vseh teh poslih veliko nasprotnikov; zapletel se je tudi v velikanške pravde in zašel v navskrize tudi s postavami. Vendar mu je vedno uspelo, da je premagal svojega tekmeča, saj se je boril s vsemi sredstvi, tudi z nepoštenimi. In če je pripravil svojega nasprotnika do samomora, ga je to kaj malo brigalo.

Zasebna vojna. — Če se mu je zdelo potrebno, mu ni bilo nobeno sredstvo prenizko in si je pomagati tudi z nasiljem. Nekoč ga je hotel predsednik Nikarague pri sklepanju neke velike kupčije ugnati v kozji rog. Vanderbildt mu je napovedal pravo pravcato vojno za to. Oborožil je precejšnje število svojih mož in je udaril z vojsko na predsednika. V tem sporu so morale posredovati celo Združene ameriške države. — Da bi dosegel svoje namene, je Vanderbildt podkupoval časopise, ki naj bi pisalo njemu v prid. In vprav v tem sporu je dosegla časopisna vojna, da je predsednik Nikarague popustil in sprejel vse pogoje mogočnega Kornelija I.

Vanderbildt pravdanja ni maral. »Sodnije poslujejo prepočasno,« je dejal.

Pri njegovem poslovanju se mu je zgodilo, da je bil tudi on osleparjen. Tako so ga l. 1868 trije tiči pošteno opeharili. To so bili: bivši barantač s konji Drevo; kovač Gould in natak Joe Fish. Ti trije prefriganci so nameravali zrušiti železniško družbo »Eire«. Zlikovci so prodali na stotine delnic te družbe, a sami niso imeli niti ene delnice. Vanderbildtu, ki je bil prvi delničar te družbe, ni kazalo drugega, ko da je kupil vse delnice in tako rešil družbo. Podjetna trojica pa je vrgla na trg novih 100.000 delnic. Preden je oblast dognala, da so delnice ponarejene, je bilo že prepozno. V nekaj urah je Vanderbildt izgubil 28 milijonov dolarjev z delnicami, ki jih je bil kupil.

Prevečanci so se umaknili v državo New York z vsoto 24 milijonov dolarjev, ko so si jih »zaslužili« s to eleparijo. Dobršen del te vsote so sleparji porabili za to, da so si izposlovali od oblasti dovoljenje za izdajo novih delnic. Ko je tekla proti njim tožba so bili obojeni na — deset dolarjev globe! — To je bil baje edini primer, ko je Vanderbildt izgubil večjo vsoto denarja. A tudi takrat se je zasulako tako, da je vprav pri tej družbi dobro zaslužil in je postal še bolj bogat, kot je bil pred njenim polomom.

Kar legija uničevalcev. — Usoda velikega premoženja je navadno taka, da — ji sledi polom. (Pregovor pravi: »Sparovec najde cirovca.«) — Pri Vanderbildtu pa ni bilo tako. Res, da se z železnicami ni dalo več tako zaslužiti. Toda to za Vanderbildta ni pomenilo poloma. Vanderbildt so bili zdaj že moč, uvaževane sile. — Današnji poglavar Vanderbildt, Viljem Henrik Vanderbildt III., rojen l. 1901, je senator in guverner in gospodar milijard dolarjev, ki so naloženi v avtomobilskih podjetjih.

Ena veja te bogataške družine je »revna«. To je Frederik Vanderbildt, filozof, ki je živel osamljen in je umrl l. 1938. Bil je zelo »reven« — pre-

Ženska pozabljivost

»Lepo je,« pravi lekarnar, »če greš včasih sam ven. Vzameš palico pa klobuk in se greš sprehajati. Ne da bi klical družino — zakaj, če hočeš vzeti družino s seboj, je polno razburjenja. Ali tega nisi še opazil?«

Prikimal sem in lekarnar nalahno maha s palico in se zadovoljno sprehaja po parku.

»Družina,« pravim. »Krasno,« ponovi za me. »S tem mislim seveda le svojo ženo in svojo hčerko — eh, čas mineva in saj je že skoraj odrasla, pa z visokimi petami in kodri z vodno ondulacijo in z vsem, kar spada zraven! In ima torbico in rokavice in saj še ne veš ne, kaj ti potrebuje takale majhna ženska! Pa rečeš, na primer, pojdi, greva skupaj v kino ali na kratek sprehod, kot zdajle, ali na kak obisk — kar koli že —, eh, kakšno življenje je to! Vse je treba poiskati vseh tistih tisoč reči, ki so ženskam tako silno važne. Čakaj, čakaj, očka, le za hip. Bom precej narej.« In nato se začne tekanje in ikanje in letanje skozi vse sobe. »Kje so moje rokavice? Kam sem dala torbico? Še malo, malo — nogavice si moram preobuti.« Oh, te nogavice — ali si to že



Obleke za ženske v službah

Tudi v svojih službah moramo biti čedno in primerno oblečene. Zato objavljamo na pričujoči sliki nekaj lepih vzorcev za v pisarno in trgovino.

Prav na levi je volnena obleka z odprtimi gubami. Zraven je jako dober vzorec z dvema

praktičnima velikima žepoma. Tretja obleka je volnena, ki je za vratom štirivoglato izrezana. Poleg te je obleka iz križastega blaga. Obleka številka 5 se zapenja na hrbtu. Kot poslednji vzorec je obleka za v pisarno z našitimi progami.

Kaj se dogaja pri vkuhanju

Pri vkuhanju v kozarcih se s segrevanjem kozarca v vodni sopari uničijo klice dotične vsebine kozarca. Pri tem se pa v kozarcih segreje tudi zmes vodne pare in zrak nad vsebino kozarca, in notranji tlak postane tako velik, da se pokrov odpira in uhaja zračna — oz. vodna para. Po kuhanju se ohladi kozarec z vso vsebino. Pri tem se zmanjša tlak v kozarcu in nastane v njem tako zvani »podtlak«, to se pravi, manjši tlak kot v zunanjem ozračju. Večji zunanji zračni tlak pritiska na pokrov, in gumijasti obroček, ki je med kozarcem in pokrovčkom, zapira vsebino kozarca povsem tesno sprito zunanega zraka. Seže, ko kozarec odpreš, sikažode izhaja zrak iz kozarca, kar je sleherni gospodinj znano.

Za segrevanjem je ohlajenje najvažnejši način, da ohranimo živila zdrava. Živiljsko delovanje majhnih bitij se neha pod določenimi temperaturami. Sicer niso pokončana, pač pa zamorjena in se ne razvijajo več. Toda to velja samo za tisti čas ohlajenja. Čim se toplina zviša, se že začno bakterije razvijati.

Potrebna ohlajevalna temperatura zavisi od vrste živil, ki naj bi se ohranila, in od tega, koliko časa naj bi se ohranila. Z ohlajenjem ne dosežemo le tega, da ostanejo živila užitna nekaj dni ali tednov, ko na primer v gospodinjstvu, ko damo živila v hladilnik, marveč se poveča njih užitnost tudi leta in leta. Spominjajo se le mnogih sadežev, ki jih vidimo spomladaj na trgu in ki so ostala užitna le zaradi hlajenja v nizki temperaturi, pa so lepa za pogled in so tudi okusna.

Tudi s sušenjem si lahko ohranimo živila, saj so mala bitja v hranilih potrebna tudi vlage za svoj razvoj. Če živilom s sušenjem odvzamemo vlago, vzamemo hkrati mikroorganizmom možnost življenja. Sočivje, sadje in gobe, so pač poglavitna živila, ki si jih ohranimo s sušenjem.

Dalje pa moremo živlom, ki si jih želimo ohraniti, dodati take kemične snovi, ki preprečijo razvoj malih življenjskih bitij (mikro-organizmov). Ta sredstva vsebujejo največkrat salicil (kemično: benzoeksisla natrijeva sol). Če salicil trajno uživamo občutljive osebe, na primer otroci, je to zdravju škodljivo. Zato je pri konzerviranju živil na debelo, zmeraj natančno določeno, koliko salicila se sme dodati. V gospodinjstvu damo salicil na pergamentni listič, ki ga položimo na mezo, preden zavežemo kozarec. Tako se salicil ne dotika meze, pa vendar uničuje bakterije.

Bolečine v zobeh — bolezen civilizacije

Skoraj da ga ni človeka, ki bi ne poznal bolečin v zobeh. Zobje pa razpadajo zaradi skrnine. Človek, ki ne more jesti zadostno prežvečiti, postane bolan, in vprav skrnina je podlaga mnogim hudim boleznim človeškega telesa. Zobovje razpada ali zaradi boleznih v ustih, ali v telesu. Po raznih preizkušnjah so zdravniki dognali, da more sprememba prehrane okrepiti zobe tako, da so odporni sprito skrnine. Tako se zobovje jako pokvari, če biva več mesecev v krajih, kjer je voda, ki vsebuje malo apna, in pa če je malo sonca (n. pr. v Angliji, na Norveškem). Vendar ne moremo reči, da skrnina napade kak zob le tedaj, če je njegova odpornost iz telesa radi pomanjkljive prehrane oslabiljena. Zoh zbolijo tudi zaradi vzrokov v ustih samih, na primer je znana skrnina zaradi sladkorja in sladkarij.

Slabi zobje so tudi lahko podedovani. Res je, da imajo nekatera človeška plemena že po krvi slabe zobe, pa čeprav se pravilno preživljajo in dajo pazijo na zobe. V Vzhodni Aziji je na otoku Formozu med Malajci 10 odstotkov otrok, ki imajo skrnino, med Kitajci 50 odstotkov, med Japonci 60 odstotkov.

Važno je pa tudi, kako je zobovje izoblikovano. Najbolj odporno je tisto zobovje, pri katerem so pri žvečenju zaposleni vsi zobje, da enakomerno grizejo hrano in ni noben zob brez dela. Takega idealnega zobovja pa skoraj ni več na svetu. Pri modernih civiliziranih ljudeh je le še 20 odstotkov takih zobovij, pri nekulturnih pa še 70—80 odstotkov. Kakor se telesne zmognosti manjšajo, tako se zviša nagnjenost za skrnino.

Kaj bi bilo storiti? Nekateri zdravniki svetujejo, da naj žje pri dojenčkih pazimo na to, da se naučijo žvečiti. Čim delj naj bo dojenček pri prsih in če mora piti iz steklenice, naj bo cucelj tako narejen, da mora dojenček močno gibati s čeljustmi. Sem spada nato prehrana s sadjem, zlasti so na mestu jabolka, hruške, a tudi orehi. Najvažnejše hranilno pa je in ostane kruh, zlasti star kruh, ki ga je treba gristi in žvečiti. Svež kruh ostane na zobeh in tvori škodljive kisline. V otrošnicah in drugih zavodih so po skušnjah dognali, da enostranska hrana slabo vpliva na zobe in da mora biti sestavljena iz živil, ki vsebujejo mnogo apna, rudninskih soli in zlasti vitamin D, ki je najboljša sredstvo zoper skrnino.

Rešitev križanke št. 55

Vodoravno: 1. Netek, 6. tkivo, 11. Bok, 16. Amor, 20. ozir, 21. Arigo, 22. sabor, 23. ud, lča, 24. gol, 25. opolo, 26. rejec, 27. lžanec, 28. opatija, 30. robot, 31. ozimina, 33. Me, 35. Sanin, 36. Otoček, 37. bil, 38. enako, 39. Nemec, 40. Emona, 41. Luče, 42. Tana, 43. lemež, 44. Atena, 45. norec.

Navpično: 1. nogomet, 2. Ezop, 3. til, 4. Erotika, 5. Kapitlo, 6. Trojane, 7. kila, 8. igo, 9. Voronež, 10. oseba, 11. bajonet, 12. obet, 13. Koc, 14. Arizona, 15. Lužičan, 16. Adamelo, 17. Mini, 18. oče, 19. racalec, 20. Alan, 30. rame, 31. Oton, 32. niče, 34. ena, 35. Sem, 36. Ome, 37. Bur.

»Ta pozabljivost,« pravi, »da zmeraj kaj pozabi, kar nujno potrebuje — to je vprav značilna ženska lastnost. Ali tega še nisi opazil? Zato je pa tako lepo, če greš včasih sam ven. Rečeš si: zdaj grem — in greš. Vzameš klobuk, palico, suknjo in greš — mirno in brez razburjenja na desno in levo. Usedeš se na klopec, kot zdajle, vzameš pipo in modruješ.«

Odpiše si suknjo in seže z roko v žep.

»Nate vzklikne in se taplja z roko po žepih.

»Lej ga zlomka! Ali sem res pipo pozabil?«

Zmeraj bolj razdraženo grebe po žepih. Dozdeva se, ko da ni imel samo ene pipe, ampak mnogo. Obraz se mu atemni.

»To je pa res čudno! Pipo sem pozabil! Ni-

nam je s seboj.«

Udari se po čelu: »Oh, bedaki! Zda se spomnim: drugo suknjo sem oblekel, preden sem odšel in sem jo seveda pustil v prejšnji suknji...«

(Švedsko: Coliander.)

Sport Kako se urijo in kaj doživijo padalci

Preden sede padalec v letalo, da bi doživel prvi skok v zračno brezno, ga izučijo v vsem, kar je za nevarno skakanje potrebno. To dejansko ni skakanje, pač pa padanje, ki predstavlja veliko utrujenosti in spretnosti. Precej tednov poteče, preden se padalec sezna s svojim belim nosilcem, katerega se uči najprej zlagati, pripenjati nase in ga pravilno nositi. Medtem se uri v navadnem skakanju v globino in v kozoletih po mehkih tleh, kar vse spominja na tiste vaje, ki jih gojijo priatelj japonske samoobrambe ali jiu-jitsu. Vsega, kar je le mogoče, se naučijo padalci najprej v učilnicah in svojih vadiščih. Ko so že stokrat doživeli ves potek skoka v mislih, ko postanejo neizmisljivi v vseh fazah in gibih odskoka iz letala, krmarijenja po zraku in doskoka z obveznim kozoletom, takrat pride veliki trenutek, ko gre prvič zares.

Ce prebirate vtise, ki jih imajo padalci pri prvih skokih iz letal, tedaj naletite vselej na iste misli in občute. Vseeno razburjeni so, ko vstopijo v letalo s svojimi veselnimi oprtniki in se vzpenjo v višino kakih 400 m. Nikogar ni strah ali točneje povedano, nikogar ni, ki bi ga priznal. Minute, ko čakajo, da se odpro vrata letala, preživijo navadno molče. Vsakdo je toliko zaposlen s svojimi mislimi, da so pogovori skoraj nemogoči. Na kaj mislijo? Vse tehnike skakanja in padanja imajo navadno že v malem prstu. Misli same pa se mudijo kar nehoti, kakor pri vseh velikih dogodkih in trenutkih, pa če tudi trajajo samo nekaj hipov, pri ljudeh, ki so človeku najdražji. Nekateri vidijo v duhu mater, nevesto, ženo ali otroka.

Ko pride povelje za prvi skok, čepijo na pragu letala, čutijo neznansko moč vetra in gledajo v zračno plast, v kateri bodo zdaj pa zdaj doživeli nekaj velikega. Nobenega oklevanja ni. Ko pride povelje, skočijo kakor plavalci v vodo in se zanesajo v vsem na svoje padalo. V naslednjem hipu že padajo s hitrostjo 50 m na sekundo. Za tem čutijo krepak sunek — padalo se je odprlo. Sledijo blaženi občutki padanja; evilen obok se razpne in padalec se hvaležno ozira po njem. Naslednji pogled velja zemlji, ki ga bo sprejela v svoje trdo naročje. Ni časa za uživanje, že se moraš pripravljati na doskok, ki ga začenja s težkim sunkom ali padcem. Čeprav so padalci ljudje, ki prezirajo nevarnost, vendar jim je tako prijetno, ko čutijo trdna tla pod seboj. Preden se razgreje padalo po tleh, se vzpenjo na noge in srce jim je polno velikega doživljanja.

Ljudje, ki so se odločili za ta poklic, za padalski šport ali dolžnost, postanejo strastni ljubitelji skakanja in padanja. Letalo jih nosi vedno višje in višje in kmalu ne skačejo samo na šoleke travnike, pač pa tudi na nepravilno zemljo. Če so pri prvem skoku bili brez vsakega vetra, se spuščajo pozneje tudi pri manj ugodnem vremenu. Ta ali oni si poškodujejo gleženj ali zlomi prst, vendar kaj bi to; skakalec je ponosen na svoj šport in za bolečine mu ni mar. V ostalem pa pravijo, da je doskok v lepem in mirnem vremenu prav tako lahek kakor navaden telovadni skok z višine treh ali štirih metrov.

Drugače pa je, kadar skačeš s padalom, ki ga moraš sam odpreti. Padalec, ki se je spustil z višine 8100 m, opisuje takole svoje doživljanje:

»Za časa vzpona z letalom v višino, ki je trajal skoraj eno uro, sem beležil na vsakih 500 m temperaturo, pritisk zraka in podobno. Mislim sem na svojo družino, istočasno pa sem se skrbno oziral po svetlobnih znakih, katere mi je dajal pilot. Prvi znak je pomenil, da se moram pripraviti, drugi, bel, pa je velel, da si moram natakiniti masko in inhalatorja. Sledil je rdeč znak, na kar sem odgovoril, da sem pripravljen. Čakal sem pri odprtih vratih in ko je zagorelo dvojne luči hkrati, sem skočil.

To je bil najneugodnejši trenutek. Nisem se bal, čutil pa sem veliko napetost v živcih. V hipu, ko sem se odrinil z nogami, sem pritisnil tudi na gumb svoje štoperice. Močan veter me je prevrnil na glavo in prvo, kar sem občutil, je bil hud mraz; kakšnih 30 stopinj je bilo pod ničlo. Nekaj časa me je sukalo in metalo po zraku, nazadnje pa se mi je le posrečilo, da sem ujel ravnotežje.

V višini 7500 m sem prebil prvo plast oblakov. Da bi izenačil zračni pritisk na bobniče, sem začel na ves glas prepevati. Pod seboj sem zagledal novo plast oblakov, o zemlji pa ne duha ne sluha. Ves čas sem gledal na štoperico. Počasi se je sukal kazalec in pokazal prvo minuto, za tem drugo; izračunal sem, da moram padalo odpreti v hipu, ko bo pokazala štoperica 142 sekunda. Tako sem tudi storil in poletel na ročaj Zemlja se mi je približevala s strahovito hitrostjo. Začutil sem krepak sunek, steklo na štoperici se je razbilo, padalo se je odprlo.

Kmalu za tem sem čutil drug udarec, doskočil sem na zemljo. Srečno sem doskočil, vse je šlo brez poškodbe, znašel sem se na žitnem polju. Vse je bilo tiho, nič več šumenja, le v srcu je bilo kipeče zadovoljstvo nad uspešno storitvijo. Prihiteo je nekaj ljudi s polja, začudeno so me gledali in spraševali, od kod da sem. Da sem prišel naravnost z neba sem se pohvalil in dodal, da sem bil še pred tremi minutami 8100 m visoko.

To bi bilo prav za prav vse, kar sem doživel pri tem skoku.

Sport v kratkem

Turnir namiznega tenisa na Rakovniku. Po daljšem presledku se bodo danes spet sestali igralci z malo žogico in se dajali za prva mesta. V tem športu smo imeli nekdanj nekaj odličnih zastopnikov in mladi prijatelji namiznega tenisa se bodo morali potruditi, da bodo dosegli formo starih, ki so se tudi z velikih turnirjev v inozemstvu

vračali s slavo. Današnji turnir se prične ob 9 na Rakovniku. Prijavnina znaša 5 lir, »pisovanje« pa bo od pol 8 do pol 9 na licu mesta.

Drugo kolo državnega nogometnega prvenstva. Nogometni klubi vseh treh razredov se bodo danes spet podali na igrišča in zaigrali drugo kolo. V razredu najboljših bodo na vrsti naslednja srečanja: Fiorentina—Triestina, Vicenza—Vicenza—Roma, Milano—Genova, Benetke—Venezia—Juventus, Torino—Livorno, Genova—Liguria—Ambrosiana, Bergamo—Atalanta—Bari, Rim—Lazio—Bologna.

Musina, italijanski boksarski prvak težke skupine je nastopil nedavno v Goriziji proti milanskemu orjaku Bassiju. Musina ga je premagal v petem kolu.

Rdeči križ sporoča

V tajništvo Poljedelovalnega urada za vojne ujetnike, Puharjeva ulica 2, naj dvignejo pošto iz Srbije: Ark Josip, Adimović 13 Done, Brenčič France, Čankar Malči, Costa Kati, Crobath Ziva, Černe Andrejka, Deisinger Maria, Demšar Marija, Debeve Giovanni, Erzenožnik Milka, Figli Josip, Golja Marija, Grum Ivan, Gerbiš Mojca, Hribar Marija, Jerečina Amalija, Jelenec Franc, Kalan Antonija, Kastelic Eliza, Kastelic Gabriel, Kralj Amalija, Košnik Jozica, Klavine Ljilka, Klavir Ludvik, Kosmač Jože, Krajnc Josipina, Kožar Anton, Leskover Olga, Levstik Vladimir, Merčun Alojz, Miculinić Rudolf, Mikuletić Valerija, Magolić Ljilka, Mišić Milan, Memedović Milica, Nikolić Vladimir, Ogrškar Ignac, Oeverk Milan, Oražem Angelica, Požar Vinko, uštelj, Prosen Ivan, Posekar Justa, Preželi Amalija, Pleško Marija, Pokojinski zavod za namočence, Polić Zoran, Robežnik Milan, Rozman Srečko, Rašić Marija, Rane Milka, učiteljica, Raišp Tonček Smitek, Ložica, Saka Jada, Seljak Vojko, Stefanović Mita, Sketelić Ivan, Smerkolj Anton, Smolej Justa, Dolinšek Malči, Saja Slavka



O čudežu Osram žarnice

Del prodigio della Lampada Osram

Risparmiare corrente non significa sempre dovere ridurre la luce. Infatti la lampada OSRAM-D che ha il filamento a doppia spirale trasforma molto vantaggiosamente la corrente in luce.

Risparmio di energia elettrica senza perdita di luce. Perciò si ottiene con le LAMPADE OSRAM-D molta luce e poco consumo.

Štediti s tokom ne pomeni vedno poslabšati razsvetljavo.

In res, žarnica OSRAM-D d o jno vijačnico spreminja zeno popolno tok v luč.

Rezultat

Prihranek električne energije brez poslabšanja razsvetljave.

Zelo dosežemo z

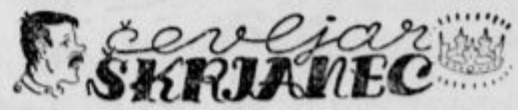


OSRAM-D ŽARNICE mnogo svetlobe in majhna poraba

G 2

Draga, Zdravko Valentin, Tiš, Turel Slavko, Vizjak Albina, Vidie Danica, Vrtnik Janez, Varšek Matjaž, Varšek Terezija Varšek Matevž.

V glavni pisarni IRK, Gosposvetska cesta 2-11, naj se javijo sledeče osebe oz. njih svoji ali znanci: Marolt Marko, Ljilka 16, Podrekar Stanko iz Seč, Panek Ana, Cesta na Stuenec, Kastelic Anton Janca, žena Terezija, rej Babiš, roj. 1897, leta 1935, delal pri Rož odhodu za regulacijo Malega grabna, Gradinar Janko, rojen 1919 v Predvorju Cerkevna 21 ali Bleiweisova 31 Samsa Ljudmila, vdova po finančnem pregledniku.



KO MU PRVI DAN PRINESE STREZAJ VEČERJO, SE SKRJANEC SPOMNI, DA JE ŽE KONEC PRVEGA DNE IN ZAVPIJE: »HOJ! ENEGA ŽE IMAM!« SLUGA SE PRESTRASI IN ZBEZI.

14.



DRUGI DAN MU PRINESE VEČERJO DRUGI STREZAJ IN TEDAJ VZDIHNE ČEV-LJAR PRAV TAKO, DA GA JE SLISAL: »DVA IMAM ŽE!« MISLIL JE NAMREC: DVA DNI.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0,30, pri ženitovanjih oglaših je beseda po L 1,—, pri vseh ostalih malih oglaših pa je beseda po L 0,60. Davek se računa posebej. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Iščejo:
Kot hlapec
ali gospodarski pomočnik grem takoj na večje poselstvo z gostilno in trgovino ali kam drugam v območju Ljubljane ali bližnji okolici. Sem strokovno usposobljen sadjar in vrtnar ter čebelar in zmožen raznih gospodarskih del. Rad bi prišel za vsako delo samo za hrano in stanovanje. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Strokovno sposobne« št. 5518. (a)

Oseba prosi za službo
ter sprejema na dom krpanje nogavic in perila ter tudi pletenje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5230. (a)

Sedmošolec
išče instrukcij, prevzame tudi za stanovanje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5490. (a)

Prevoze
v Italijansko in nemščino izvršuje zaproseni sodni tolmač Pintar, Cigaletova 1 (poleg sodišča). (a)

Knjige
Knjige!
Vse vrste antikvarnih knjig, revij in časopisov, kakor tudi separatnih odditov kupuje Knjige na Janez Dolzan, Ljubljana, Stritarjeva 6, Tel. 4-24.

Službe

Dober:
Kuharico
veščo vseh gospodinskih poslov sprejemam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5510. (b)

Sobarico
ki zna tudi nekaj šivati, sprejemam v službo s 15. oktobrom proti dobri plači. Ponudbe poslati upr. »Slovenca« pod »Pošteno deklet« št. 5560. (b)

Več čevljar. pomočnikov
poštenih in treznih za mešana dela, sprejemam. Čevljar Franc Trupej, Dolenjska cesta 7. (b)

Postrežnico
sprejme boljše družina za strikrat tedensko od pol 3 do pol 7. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5531. (b)

Služkinjo
vaje vsakega dela — sprejemam. Zajc Minka, Poljanška cesta 79. (b)

Postrežno moč
iščem za boljše gostilno. Ponudbe na oglasni odd. Slovenca pod »Servirka« št. 5505. (b)

Sobe

Oddajo:
Opremljeno lepo sobo
oddam takoj boljši gospodinj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5553. (s)

Sprejem gospodinjno
na stanovanje. Masarykova 58. (s)

Oddam malo sobico
v bližini korenškega kolodvora, najraje železničarju. Vprašati v času od 10 do 12 dopoldne: Medvedova cesta 10, pritišče, levo. (s)

Opremljeno sobo
sončno, oddam. Sv. Petra cesta 14-I. (s)

Stanovanja

Iščejo:
Stanovanje
eno- ali dvosobno v centru mesta išče mirna stranka, dve osebi. Cenj. ponudbe na upravo lista pod šifro »Dobro plačilo« št. 5588. (c)

Tehtnico

decimalko, v dobrem stanju, nosilnosti 200 kg — kupim. R. Markovič, trg. Miklošičeva 12. (k)

Grozna zrna in želod
kupi vse množino Franc Vokač, Ljubljana, Vič - Trsatska 5. (k)

Kupimo

Perzijsko preprogo
kupim od privatnika. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Posredovalci izključni« št. 5502. (k)

Smrekovo česlo
lepo, zdravo, suho in ježice — kupi vsako količino enjarna J. Lavrič, št. Vid pri Steni - Ljubljana. (k)

Kupujem suhe gobe
in plačujem po najvišjih cenah. — R. Vršnjavec, Florjanska 37, Ljubljana. (k)

Prodamo

»Čistimadeža«
je najboljšo sredstvo za čiščenje madežev na oblekah in vseh tkaninah. Poskusite in boste zadovoljni. »Čistimadeža« dobite v vseh trgovinah in drogerijah. Glavna zalogata: »Petronafta«, Ljubljana, Bleiweisova (Tyrševa) c. št. 35a. (r)

Kislo zelje
novo, prvovrstno, po dnevni ceni se dobi vsako zaželjeno količino pri ERKLAVC GUSTAV Ljubljana, Povšetova 47. (k)

Skobelni stroj

dobro ohranjen (Abriecht-hobelmachine), po možnosti strina 40 cm, kupim takoj — Skedelj Vinko, Novo mesto. (k)

Pisalni stroj, gramofon
in plošče, dobro ohranjen ali pa v neuporabnem stanju, kupuje in plača najvišje dnevne cene: »EVEREST«, Prešernova ulica 44. (k)

Krompir

dokazano varuje pred gnilobo »NEGIL«. Ne- šteto pohvalnih priznanj. Inž. Prezelj, Wolfova 3. (j)

Strešno lepenko
domačega izdelka, vne debelosti — dobavlja Jos. R. PUH, Ljubljana, Gradaška ul. 22. Tel. 25-13 (k)

Posedva

Travniki z gozdom
Rakovnik: 3154 m² travnik in 1019 m² gozd po 20 lir, prodam. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Rakovnik« št. 5564. (p)

Pouk
Italijansko, nemščino korespondenčno, poučujem; tudi začetnike (ce). Posebne ure za obiskovalce jezikovnih tečajev in privatist v vseh srednješolskih predmetih. — Vrhovčeva št. 12, visoko pritišče, levo (pri kavarni Tabor). (u)

Sanke
do 300 kg teže kupi Verbič, Stritarjeva ulica. (k)

Seno
kupi Lavrenčič & Co., žaga, Ljubljana, Vošnjakova ulica 16. (k)

2 modroca, 2 odeji in

pripor (55 kosov), prodam. Več v trgovini Kunovar, Vodnikov trg. (l)

Divji zajec!

Sadjarji škodo na sadnem drevju vas obvaruje inženir Prezelj Lj. PETRO-SIN-mazilo. — Ljubljana, Wolfova ul. 2, tel. 34-73. (l)

2 štedilnika
za vzidati, levi in desni, 2 in pol plošči, 21 col, kompletno ogrodje, pod ceno prodam. Trnovski pristan 32. (l)

Nove in rabljene vreče
ter juto (staro in novo) dobite najceneje pri: Grebencu, Sv. Petra cesta št. 33. (l)

Praščike za rejo
dva para, 8 tednov stare, prodam. — Naslov v upravi »Slov.« pod 5507. (j)

Otroški voziček
globok, svetle barve, z gimn. prodam. Ljubljana, Močnikova 13. (l)

Dva ženska plašča
dobro ohranjena, prodam za 800 lir. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 5563. (l)

PREMOG GOMBAČ

GLEDALIŠKA 14

Tel. 40 88

»Plodine«

umetno gnojilo Posebni gnojilni sestavki za različne kulture. Inž. Prezelj, Wolfova ulica 3.

»HAMMONIA«
parketno čistilo je prišlo! Poskusite, je odlična tekočina, čisti lepo, temeljito, hitro in poceni. »HAMMONIA« čisti parkete, pohištvo, linolej, gumij, polje, umetna zalogata pri: »PETRONAFTA« Ljubljana, Tyrševa cesta 35a. (l)

Damski čevlji - salonariji

št. 39-40 in nizki fantovski čevlji št. 37, črni — blago je ročno delo, oba para dvakrat obuta — napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5566. (l)

Podgane

voluharje in miši zanesljivo uniči inženir Prezelj »Mikrotan«, Ljubljana, Wolfova ul. 3, telefon 34-73. (l)

Otroške vozičke
globoke in sportne, domačega izdelka v veliki izbiri, kakor tudi gramofonske aparate, gramofonske plošče ter drug gramofonski material kupite najceneje in najugodnejše pri trvdki »TEHNIK« Josip Banjač dr. z o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 20. (l)

Stavbni material

črto, lantene, tračnice in drugo poceni prodaja Tehna, Smartinska 64, poleg mitnice. (l)

Cepilna smola
strokovno sestavljena in preizkušena. Ing. Prezelj, Wolfova ulica št. 3. (l)

Stare zaboje

večjo množino, različne velikosti, prodam. Naslov v oglaš. odd. »Slovenca« pod št. 5584. (l)

Perutnino
zajedajo uš. Uničuje jih »PERUTNIN«. Inž. Prezelj, Wolfova ul. 3. (l)

Uajenci

Utenko
sprejme saloni damskih klobukov Mimi Sark — Kreditna banka. (v)

Čevljarji pozor!

Imamo stalno v zalogi ACETON, Xylol, Benzol v najboljši kakovosti! »PETRONAFTA«, Ljubljana, Tyrševa cesta 35a. (l)

Železno zložljivo posteljo
poceni prodam. Naslov v upravi »Slov.« št. 5601 (m)

U najem

Lokal
za trgovino ali mesarstvo, oddam v najem. Poizve se: Glince, Ločnikarjeva ulica 7. (m)

Miklova Zala

SPISAL DR. J. SKET. KRISTOF GODEC



500

V tistem trenutku pa zadoni spet glas neznane tujke: »Vi, svatje, hočete peljati svojega ženina k drugi poroki; ali pa veste tudi, da je njegova prva žena mrtva? Dokazite mi to!...« Nihče ni seveda tega mogel dokazati. Vsi so se začudili drznosti te tujke ter se razburili: »Kaj moti sedaj svečanost! Kaj hoče od svatov in ženina?«



501

Toda Almira se ni ustrašila teh besed in je odvrnila strogo in odurno: »Kdo ti daje pravico, nesramna tujka, da zahtevaš kaj takega od mojih svatov? Govori, kar govori in povej sama, če kaj veš o prvi ženi mojega ženina! Ni ga na svetu človeka, kaj šele pri nas v Svetnah, da bi kaj vedel o njej, ki je storila smrt v zadnjem turškem napadu pred sedmimi leti!«



502

Beračica pa odvrne z vzvišenim glasom: »Govoriti hočem, predrzno dekle! Jaz, jaz vem, kje je nesrečna žena tvojega ženina, kje je njegova Zala! Ona še živi, če tudi si jo ti, ti sama, izdala — Turkom!« — Vsi so se kar strme prestrašili takih besed in obtožbe. Almira je hotela predrzno tujko kar udariti po ustih, da bi se ji ulila kri po licih.

Pohišstvo

Sperano spalnico
prodam za 4000 lir. Kolizejska ulica 4 na dvo-
rišču. (8)

Modroce

patentne posteljne mreže,
otomane, moderne kauče
in fotelje nudi solidno in
po nizki ceni

Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Mestni trg 13

Spalnica
furnirana, orehova kore-
nina, napredaj po nizki
ceni. Pogleda se lahko
tudi v nedeljo dopoldne
v mizarstvu Artnak Jo-
sip, Jenkova 7. (8)

Modni salon M. Sedej-Sirnad

Prešernova ulica 3
Damski klobuki — Zadnje novosti

Šivalni stroji

Najboljše šivalne stroje
dobite pri znani tvrdki
IVAN JAX in SIN, Via
Bleiweisova 36 (Tyrševa)

Šivalni stroj

kupim, ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Dobro
ohranjen« št. 5571. (K)

Avto-motor

**Soferska šola
I. Gabersček**
bivši komisar
za soferske izpite
Kolodvorska ulica 43
Telefon št. 25-28.
Izpit se lahko polaga
že s 18. letom.

Filatelija

Filatelisti pozor!
Polizkusite in overili se
boste, da najugodnejše
v novčite ali kupite
znamke vseh držav kakor
tudi »JOL« albume in vse
filatelistične potrebščine v
Knjigarni Janez Dolžan,
Ljubljana, Stritarjeva 6.
Tel. 44-24.

Filatelisti!

Najugodnejši nakup vseh
znamk, predvsem bivših
jugoslovanskih, vatican-
skih, ruskih in okupaci-
jskih, filatelistične litera-
ture, vseh vrst »JOL«
albumov, nudi filatelija
MLADINSKE ZALOŽBE,
Ljubljana, Stari trg 30.



vložni albumi za
znamke so najcenejši

Objave

Pridelovalcem sončnic
priporočamo, da seme do-
bro posuše in očistijo ter
shranijo na suhem do
naših novih navodil To-
varna olja Hrovat &
Komp., Ljubljana.

Viški mlin

na Viču sprejema žito in
izdaja izdelke vsak de-
lavnik samo od 7 do 12
in od 13 do 17. r

Živali

Tri krave za rejo
dve s teleti, 1 breja šest
mesecev, prodamo zara-
di bolezni. Kušar Anton,
Tržaška cesta 91. (J)

Kozo mlekarico

ugodno prodam. Kodelfe-
vo, Ob dolenjski želez-
nici št. 5. (J)

Mlado kravo

brejo 7^{1/2} meseca, prodam.
Mavec Helena, Studence
12, p. D. M. Polje. J

Prašiča za rejo

kupim ca. 80 kg težkega.
Miševlj, Ljubljanska 37.

Zajce

belgijske orjake, različne
velikosti, in dve moderni
kurnični prodam. Dolenj-
ska c. 48 (pri hišniku).

Obrt

**Pozor stavbeniki in
hišni posestniki!**

Dobavljam, polagam in
stružim stare parkete.

Josip Brlec
Kolodvorska 28, Ljubljana

Kurivo

2951

**DRVA
PREMOC
IV. SCHUMI**
Dolenjska
Cesta

in Frančiškanska 10.

Razno



Novi naslovi:
Frančiškanska ul. 3.
Telefon 45-18.

ISTITUTO CONVITTO „G. MARCONI“ VENEZIA

Campo S. M. Formosa 5866, tel. 23051

Ricevonsi iscrizioni anno
scuolastico 1942-43 Ginnasio
(4. e 5. o), Liceo classico
e scientifico — Istituto
tecnico inferiore (4. o) e
superiore per ragionieri e
geometri — Istituto ma-
gistrale inferiore (4. o) e
superiore — Preparazione
licenza Scuola Media. —
Possibilità guadagnare
anno.
Convitto — Semiconvitto
— Esternato — Dopo-
scuola — Accoglienza an-
che studenti di Scuole
Regie — Programma a
richiesta.

Sprejemajo se vpisi za
šolsko leto 1942-1943 za
gimnazijo (4. in 5.), kla-
sicalni in znanstveni licej
— Nižjo (4.) in višjo zem-
ljemsko izobrazbo — ni-
žjo (4.) in višjo učiteljsko
— Priprava za maturo
srednje šole.
Možnost preskočiti šolsko
leto.

Konvikt — Podkonvikt —
Eksternat — Nadzor po
ponku — Sprejemajo se
tudi dijaki Kraljevih šol
— Na zahtevo program.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob ne-
deljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30, in 18.21

Eden najlepših pravljinskih filmov poln zabave in
umetniškega užitka za mlade in stare

Cenerentola — Pepelka
V glavni vlogi: Silvana Jachino, Roberto Villa,
Pavlo Stoppa i. dr.

Jutri v nedeljo predstave ob 10.30, 14.30,
16.30 in 18.30 — Ob delavnikih od 2.15 dalje.
Preskrbite si vstopnice v predprodaji!

KINO SLOGA — TEL. 27-30

Pretrsljiva zalogra zapeljane deklice

Speča lepota

Najnovejši film ljubljenske občinstva **LOUISE FERDIE**
V ostalih vlogah: Amedeo Nazzari, Osvaldo Valenti

KINO MATICA — TEL. 22-41

Tajinstveno napet film o iznajditelju naprave,
ki bo napovedovala smrt...

Svet bo trepetal...

Claude Dauphin, Marguerite Sologne
KINO UNION — TEL. 22-21

Senzacionalen, težko pričakovani film

Hči zelenega gusarja

FOSCO GIACHETTI — Doris Duranti

Odiščen film s krasno glasbo

Pesem življenja

Grace Moore — Melwyn Douglas

Predstave: delavnik ob 17.30, nedelja ob 14.30 in 17
KINO KODELJEVO TEL. 41-64

Kupujte pri naših inserentih!

BANCO DI ROMA

BANCA DI INTERESSE NAZIONALE - BANKA DRŽAVNE KORISTI
ANNO DI FONDAZIONE 1880 LETO USTANOVITVE

FILIALE DI LUBIANA
PODRUŽNICA V

Marijin trg 5, telef. 4316-4317

TUTTE LE OPERAZIONI DI BANCA - VSI BANČNI POSLI

Žimo za modroce

kupite najceneje po oblastveno
odobrenih cenah pri tvrdki

„ŽIMA“

JAGER MILAN, mehanična predilnica žime — Lastna predil-
nica: Fužine tel. 20-45 — Irgovina: Sv. Petra c. 17, tel. 20-42

A. Fogazzaro: 9 Palača ob jezeru

Ko sta vstopila skozi široka vrata v ta hod-
nik, se je Silla zazdelo, da je nekdo zbežal
skozi druga vrata prav v istem trenutku. Opa-
zil je tudi, da so se grofu zaiskrile oči. Okna
na hodniku so bila odprta; toda je li res pri-
hajal skozi okno ta prijetni vonj, ki se je širil
po hodniku?

Eden izmed starinskih naslanjačev, ki so bili
razvrščeni ob steni, je stal počez poleg sred-
njega okna. Na oknu pa je ležala odprta knjiga.
»Poglejte,« je dejal grof in mirno zaprl
prvo okno, »tukaj imam ogromno posesti. Imam
gorovja, gozdove, doline, reke, jezera in celo
lepo zbirko morij.«

»Saj imate tukaj resnične dragocenosti!« je
vzkliknil Silla.

»Ah, kaj! Platno je že zelo staro in naj-
slabše vrste.«

Pri teh besedah je grof postavil naslanjač
na prejšnje mesto.

»Kako platno! Poglejte na primer to sliko
iz Benetk!«

»Tudi Benetke mi ne ugajajo, čeprav prav-
vijo, da so nekaj vredne.«

Vzel je knjigo, ki je ležala na oknu, jo
zaprl, pogledal naslov in jo vrgel na dvorišče,
kakor da bi delal nekaj samo po sebi umev-
nega. Nato je mirno zaprl okno. Pod oknom
pa je nastal strašen tršč, ki ga je povzročilo
razbito steklo. Grof se je okrenil k gostu in
nadaljeval s pogovorom, ki ga je za hip pre-
trgal, kakor da bi se ne bilo prav nič zgodilo.

»Nikdar nisem mogel trpeti tega umaza-
nega, smrdljivega in razcapanega mesta, ki se
imenuje Benetke in ki zgublja po kosih svoj
zamazan plašč stare pocestnice ter kaže uma-
zано perilo in ostudno kožo. Brez dvoma si mi-
slite v tem trenutku: Ta človek je prava ži-
vina! Ali morda ni res? Tudi drugi so mi dali
to razumeti. O, seveda! Vedite, da običudujem
stare Benetčane, da imam sorodnike v Benetkah
in morda nekoliko najboljše benetčanske krvi
v svojih žilah. Kaj hočete? Živina sem, a nove
vrste za Italijo, kjer, hvala Bogu, živin ne
manjka. Kje najdete Italijana, ki bi bil količ-
kak izobražen in ki bi govoril o umetnosti tako
kakor jaz? Velika veličina izobražencev o njej
prav nič ne razume, a tega za nobeno ceno
noče priznati. Zanimivo je poslušati skupino teh
hinavskih tepecev, ko stoje pred kako sliko ali
kipom in se trudijo na vse pretege, da bi po-
kazali svoje občudovanje, ker vsakdo izmed
njih meni, da ima poleg sebe izobražene ljudi.
Če bi si mogli vsi obenem odvzeti krinko, kak
gromovit smeh bi tedaj slišali!«

Sklonil se je skozi tretje okno in zaklical:
»Henrik!«

»Skoraj otroški glas se je odzval iz kuhinje:

»Tukaj sem! Pridem takoj!«

Grof je počakal nekaj časa, nato je dejal:
»Prinesi mi gor tisto knjigo.«

Nato je zaprl tudi to okno.
Silla se ni mogel odtrgati od slik.
»Ostali bi tukaj ves dan,« je izjavil.
»Vi tudi?«

Tudi A kdo je bil drugi? Ali je bila to
mlada gospa, o kateri mu je pripovedoval voz-
nik? Naslanjač poleg okna, knjiga, nenavaden

vonj ali niso vsi ti znaki pričali, da je bila
pravkar tu? Vrata, ki so se v naglici zaprla, ne-
navaden blesk v grofovih očeh?... Silla v pa-
lači ni videl še nikogar razen grofa, tajnika in
služinčadi. Nihče mu ni niti omenil drugih oseb.

Nekaj ur pozneje, ko je že pregledal vso
palačo in vrt, ne da bi srečal kogar koli, se
je umaknil za nekaj časa v svojo sobo. Ko je
pozneje vstopil s grofom in tajnikom v jedil-
nico, je opazil, da je bila miza pripravljena za
štiri osebe. Vsi trije so sedli za mizo, a četrta
neznana oseba se ni prikazala. Grof je odšel
ven in ko se je čez nekaj minut vrnil, je velel
odnesti krožnike in pribor, ki so bili priprav-
ljeni za četrtega gosta.

»Mislim, da vam bom mogel predstaviti
svojo nečakinjo,« je dejal mladeniču: »a zdi se,
da se ne počuti dobro.«

Silla je izrazil svoje obžalovanje. Steinegge
pa se ni zganil in je jedel kar naprej ter ni
odmaknil oči od krožnika. Grof je bil videti
nemoljen in celo služabnik, ki je stregel pri
mizi, je bil nekam skrivnosten. Ves čas kosila
se v temni sobani ni slišalo drugega kakor pre-
viden služabnikov korak in rožljanje pribora.
Skozi okna je odmevala godba škrižatov, videle
so se trte, ki so se kopale v soncu in travi, ki
jo je božal veter. Tam zunaj je moralo biti bolj
veselo.

Sonce je zašlo in škrižati so utihnili. Temno
gozdno obrežje nasproti knjižnice se je odra-
žalo na jasnem nebu, čigar zadnja svetloba je
padala na tla ob oknu v dvorani, na temne liste
magnolije in na stezice v vrtičku. Skozi odprta
vrata je prihajal svež zrak iz dolinice in čiv-

kajoči glasovi vrabcev, ki so letali okrog ci-
pres.

Grof je sedel pri mizi, na istem mestu ka-
kor zjutraj, naslanjal komolce na mizo in si
pokrival obraz z rokama. Silla je sedel njemu
nasproti in čakal, da bi grof izpregovoril.

A zdelo se je, da je grof okamenel. Samo
od časa do časa so se njegovi prsti, ki so se
oprijemali čela, iztegnili, nato pa zopet skrčili,
kakor da bi se hoteli vtisniti v kost. Silla je
opazoval na tleh kroženje sence netopirja, ki
ni mogel najti izhoda in ki se je ves zbežan
zaletaval v police in strop.

Tudi v plemenitaševi glavi so begale be-
sede, ki niso mogle najti izhoda. Zmračilo se je
že in prišla je ura, ko srce postaja nemirno, ko
se stvari in duše čutijo nekako oproščene ne-
kega neprijetnega nadzorstva. Hribi, se zdi,
da so se z veliko udobnostjo vlegli na doline;
hiše in vasi se skoraj potapljajo sredi njiv,
sence dobivajo izrazitejšje oblike, stvari se
zgubljajo v senci; v srcu se pogrežajo v po-
zabljane dogodki in vtisi sedanosti ter vsta-
jajo nejasni davni spomini, vzbujajo se pri-
kazni, ki napolnjujejo duše z ginjenostjo in ža-
lostjo.

Nenadoma je grof hitro dvignil glavo in
dejat:

»Gospod Silla!«

Umolknil je za hip in nato povzel počasi:

»Ko ste čitali moje pismo, vam je morda
bilo znano ime, ki ste ga našli na koncu?«

»Bilo mi je popolnoma neznano.«

»Ali ni bilo v vašem spominu niti najmanj-
šega sledu o tem imenu?«

»Ne.«